

„Mikor megyek Galícia felé....”

Az I. világháborús nóta is lehetett volna a mottója az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület idén szervezett tanulmányútjának, kirándulásának.

Galíciában jártunk, amely név a történelmi tanulmányainkból ismerős lehet – az I. világháború véres harcai itt (is) folytak az Osztrák Magyar Monarchia és Oroszország között. És miután ebben az időszakban a Monarchia állama volt Magyarország és a megszállt Lengyelország ezen része is, így együtt harcoltunk az oroszok ellen. Ezen harcoknak a nyomai, emlékei azok a katonasírok is, amelyeket fölkerestünk. De emlékeztünk az út során Balassi Bálintra is, aki több ízben is járt Lengyelországban, elsőként ezen a területen. Fölidéztük Szánoki Gergely nevét, aki Hunyadi Mátyás nevelőjeként kapcsolódik a magyar történelemhez. Persze nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy ez a terület a tokaji bor kereskedelmének legfontosabb útvonala volt, Krosnó központtal.

És visszautalok arra a tényre is, hogy egyesületünk az idén már járt a tokaji borvidéken, Sárospatakon – itt is őrzik ennek a ténynek az emlékét, sőt, föl is akarják eleveníteni a borkereskedelmi útvonalat.

De menjünk sorjában!

Krosnó és környéke, valamint a Bieszczadok vidéke volt az úti célunk, szálláshelyünk Iwonicz-Zdrojban, a gyógyvizeiről nevezetes városkában volt. A 450 km-es úton megálltunk Boldogkő váránál, megcsodáltuk a gyönyörű kilátást a Zempléni hegyekre, a Hernád völgyére. Nagy élmény volt az ólomkatona-kiállítás is! Minden történelemtanárnak el kellene vinnie ide a tanítványait, olyan életszerűek a makettek, a csatajelenetek.

Krosnó 30-40 ezres városka, szép főtérrrel, templomokkal, a magyar kapu „maradványával”. Első nap ízelítőt kaptunk a városka hangulatából, de aztán az idegenvezető minden fontos információval ellátott bennünket. Ki kell emelni Robert Portius nevét, aki a legjelentősebb borkereskedője (és mecénása) volt a városnak. Az ő emlékét a tokaji borvidéken is ápolják egyébként. Krosnóban működik egy Portius-társaság, akik most talán a legaktívabbak a lengyel-magyar kapcsolatok ápolása terén, évente szerveznek magyar napokat. (Sárospatak és Tokaj a testvérvárosa.)

Balassi Bálint lengyelországi útjai során első ízben ezen a környéken tartózkodott: Kamieniec várában lakott, Nowy-Zmigródban és Rymanów városában is járt. Mindhárom helyen megkoszorúztuk az emléktábláját. Nowy-Zmigródban egy I. világháborús temetőben mécses gyűjtöttünk az elhunyt hősök tiszteletére. Biecz városában a városháza, a főtér, a plébániatemplom és a városfalak nyűgöztek le bennünket, de nem feledkeztünk meg arról sem, hogy Hedvig királynő alapított itt kórházat. Szymbarkban a szépen helyreállított reneszánsz várkastély és egy picit skanzen várt bennünket. De skanzenből „kijutott” nekünk, mert meglátogattuk Lengyelország legnagyobb skanzenjét is

Sanokban. Itt vásári sokadalomba is csöppentünk, nem mindenkinek sikerült „átvergődni” magát az erdőben, domboldalon elterülő hatalmas „igazi” skanzenig.

Aki megtette, betekintést kaphatott a lemkók, bojkok életébe. Természetesen Sanok városát is megtekintettük, megkerestük Szánoki Gergely (Grzegorz z Sanoka) szobrát, emléktábláját. A San folyó feletti vár elsősorban az ikonmúzeumával, a főtér pedig templomaival és izgalmas forgatagával csalogatott bennünket. És persze Svejka, a derék katona, akinek karjai közt sokan lefotózták magukat!

A műemlék haczówi fatemplom különleges élményt nyújtott: nemcsak szépségével, hanem azzal is, hogy részt vehettünk a szentmisén, és a plébános úr külön köszöntötte a magyar híveket, majd a templomot is ő mutatta be nekünk. Iwonicz-Zdroj a tartalmas, fárasztó napok végén kiváló pihenőhelynek bizonyult. Jó levegője, nyugalma, a szép környezet, a Monarchiát idéző épületek segítettek a feltöltődésben.

Hazafelé jövet kis kitérővel eljutottunk a Felvidéken Bártfára. Gyönyörködtünk a Szent Egyed templom szárnyas oltáraiban (Lőcse és Kassa után harmadik legnagyobb „gyűjteményű” templom), a középkori jellegű főtér pedig hálás fotótéma volt mindenkinek.

Egyesületünk a 10 éve zajló tanulmányutak során eljutott oda, hogy a közismert, világhírű nevezetességeket, helyszíneket Dél-Lengyelországban már bejárta. Picit „kacsintgattunk” északabbra is, de elsősorban a közelebbi helyeket kerestük föl. A mostani utunk mutatta azt, hogy mennyi, kevésbé ismert szépség van még, amelyet egy-egy kis területen belül aránylag kényelmesen fölkereshetünk. És azt is, hogy az itteni lengyelekben milyen mélyen él a magyarok iránti szeretet!

Talán ez a legfontosabb, amiért ajánlom mindenkinek e vidék fölkeresését.

Diósd, 2013. augusztus 24.

Bazsóné Megyes Klára